

SLOVENSKI VESTNIK

CELOVEC
PETEK
8. JAN.
1993
Letnik XLVIII.
Štev. 1(2686)
Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort
Klagenfurt
Poštni urad 9020
Celovec
Verlagspostamt
9020 Klagenfurt
Cena: 8 šil.
40 tolarjev
P. b. b.

Ponovoletno razmišljanje

Zdrknili smo v novo leto, 93. tega zadnjega stoletja pred tretjim tisočletjem. Stisnili smo si roke in si zaželeli Srečno. Ob teh slavnostnih trenutkih smo pozabili, da živimo na „otoku blaženih“. Vsem na tem ljubem svetu ni bilo tako lepo. V Sarajevu je zaradi mraza in podhranjenosti pa tudi bolehnosti umrlo precej starcev, bolnikov in otrok. V Somaliji kljub intervenciji Združenih držav pod firmo OZN od lakote umirajo, Američani pa so baje v teh treh tednih že na mnogih mestih iz-

vrtili vrtine, da bi tam našli nafto. V Bosni in Hercegovini je baje ni, zato tam ni pričakovati njihove „pomoči“. Edinole, če jih bo v to prisilil arabsko-muslimanski svet, ki pa je ima zadosti!

Na Hrvaškem je podivjani gardist v silvestrski noči s kalašnikom pobil kar deset praznovalec, in to v župnijskem prostoru. Pred Shetlandskim otočjem se je potopil liberijski tanker s 85.000 tonami nafte, ki more ogroziti obale vsega oto-

čja. Evropska skupnost je, kot vse kaže, nemočna. Vojna na Balkanu se lahko hitro razširi, mi pa se bomo uspavali na „otoku blaženih“, kot da se nas to ne tiče, sovražili priseljence, tujce in begunce. Ukvarjali se bomo z notranjimi slovenskimi razprtijami po načelu, kdo bo močnejši, katera osrednja organizacija naj bi propadla za ceno uveljavitve „močnejšega“. Saj ni čudno, saj mejimo na Balkan!

Jože Rovšek

Med tradicionalne prireditve naših društev po vsej Koroški sodijo prednovoletna praznovanja. V nedeljo, 27. decembra, je pri Cingelcu na Trati eno takih prireditev pripravilo SPD „Borovlje“. Pester kulturni spored so oblikovali deklški zbor pod vodstvom Edija Oražaja, moški zbor, ki ga vodi Roman Verdel, ter Julija (na sliki) in Roman, ki sta na flavti in klavirju zaigrala božične skladbe.

Krivična razdelitev Bosne spodbuja nadaljnjo vojno!

V torek se je v Ženevi končal prvi del pogajanj med tremi sprtimi stranmi v Bosni in Hercegovini. S predsednika konferenca o Jugoslaviji Cyrus Vance in lord David Owen sta prisilila bosanskohercegovaškega predsednika in vodjo Muslimanov Alijo Izetbegovića, da se je prvič po začetku krvave drame pogovarjal z vodjo bosanskih Srbov Karadžićem, katerega so sicer v Bosni razglasili za vojnega zločinca. Kaj sta na tej konferenci počela hrvaški predsednik Franjo Tuđman in predsednik tako

imenovane ZR Jugoslavije Čosić, saj njuni državi „nista vpleteni v bosansko vojno“, bosta s predsednika že vedela.

Vsem sprtim stranem so v Ženevi razgrnili zemljevid kantonizacije BiH v podobi tigrove kože. Razdeljena naj bi bila na deset provinc, od katerih pa naj ne bi bila nobena etnična čista. Večinsko prebivalstvo naj bi bilo srbsko v šestih kantonih (okrog 70% ozemlja), v dveh naj bi bili v večini Hrvati, v dveh (najmanjših) pa Muslimani.

Alija Izetbegović o taki

razdelitvi ni hotel podpisati z utemeljitvijo, da bi to legaliziralo srbsko okupacijo v njegovi državi. Hrvata Tuđman in Boban) sta bila zelo zadovoljna, Srbi pa tudi. Slednji bodo morda celo pripravljene pogovarjati se o delnih korekcijah kantonalnih meja, seveda v svojo korist zaradi boljše povezave s kninsko srbsko republiko na Hrvaškem.

Svetovna organizacija pod vodstvom Butrosa Galija, Evropska skupnost in ZDA (Vance, Owen) so na tej konferenci torej hotele legalizirati

trenutno stanje v BiH. Temu se je tokrat uprl Izetbegović. Kdo bo torej kriv za neuspeh ženevskih pogajanj? Uradno Srbi, ki so vodili agresivno vojno, v končni konsekvenci pa Muslimani, ki da nočejo položiti orožja, pristati na dejstva in se odreči svoji domovini.

Kaj pa grožnje Varnostnega sveta? Dokler velja tajni sporazum na liniji Moskva-Begrad-Atene, ni pričakovati odločnejše intervencije, temveč lokalizacijo konflikta in libanonizacijo Bosne in Hercegovine. J.R.

Celovško gledališče

Med vsemi avstrijskimi gledališči je celovško mestno gledališče tisto, ki ima najbolj razprodane sedeže. To je treba pripisati novi zasedbi v vodstvu gledališča na čelu z intendantom Pfliegerlom in odličnim igralškim potencialom.

Celovško kulturno sceno pa je nedvomno poživilo tudi plesno gledališče (Ikarus) in pa gledališče za slušno prizadete. Preteklo leto je bilo na kulturnem področju zelo uspešno, tudi zaradi novega zakona o pospeševanju kulture, na splošno pa obstaja večja pripravljenost za novosti.

Aliansa razuma

Državni poslanec dr. Dieter Antoni je pozval politike, ki se zavedajo svoje odgovornosti, naj z dejanji nastopijo proti sovraštvu in nasilju. Leto, ki je pred nami, naj bo bolj v znamenju tolerance, pripravljenosti do pomoči in do skupnosti. Obenem se je treba jasno distancirati od vseh radikalnih in nasilnih tendenc.

Antoni se zavzema za to, da bi imeli begunci boljše možnosti za življenje v Avstriji: „Dolžnost vsakogar je, da spoštuje dostojanstvo soljudi. Hujskanje proti manjšinam ne sme imeti prostora v humanistično usmerjeni družbi. Izbruhovi sovraštva in nasilja z vsemi posledicami v minulom letu naj bodo vzrok, da vsak dobro premisli o svojem osebnem ravnanju.“

Prihodnji petek vsi na demonstracijo proti sovražstvu do tujcev!

V petek, 15. 1. bo ob 17. uri na Novem trgu v Celovcu veriga luči za toleranco, ki jo pripravljata „Platforma proti mržnji do tujcev“. S to manifestacijo, ki jo podpirajo Mladi socialdemokrati, cerkvene organizacije, študentske organizacije, visokošolska zveza, ÖIE, Zelena alternativa, KPA, Alpen-Adria-Alternativ, ZSO, organizacije srednješolskih šolarjev idr. želi Platforma proti mržnji do tujcev javno opozoriti na toleranco in spoštovanje ljudi. Istega dne bodo podobne verige luči po vsej Avstriji. Vseavstrijska zaključna prireditev pa bo 23. 1. na Dunaju. S temi akcijami nameravajo iniciatorji nasprotovati Haiderjevemu referendumu in prebivalstvo pozvati k humanosti in toleranci.

V času evropske integracije in v času, ko v soseščini divja krvava vojna, je takšno opozorilo še kako potrebno. Sovražstvo do tujcev se lahko kaj hitro spreobrne v sovraštvo do avtohtonih manjšin. Zato pozivamo vse pripadnike slovenske narodnostne skupnosti, da se te manifestacije udeležijo v čim večjem številu!

Udeležba pri verigi luči ne sme biti odvisna od ideološke, strankarske ali narodne pripadnosti, saj gre za naš skupni prostor, katerega oblikujemo vsi in od vseh nas je odvisno, v kako zastrupljenem družbenem ozračju bomo živeli. Priložnost imamo, da vidno pokažemo svojo usmerjenost k toleranci in sožitju.

Sobota,
9. 1. 1993, 20.00
Dom sindikatov/ÖGB-Haus. Celovec
Igrajo:
New Times Big Band Šmihel
Ansambel Rubin · Agropop

Gradišćanski Hrvati proti etnični zbornici

Organizacije gradišćanskih Hrvatov so se na skupnem sestanku, ki je bil 19. dec. lani, izrekle proti etnični zbornici. Kot je znano, je pobudo za tako zbornico dal Informacijski center narodnih skupnosti na Dunaju, katerega predsednik je Karel Smolle. Zanimivo je, da se je proti zbornici izrekle tudi Hrvatsko kulturno društvo, ki je vključeno v Smollejev center. Očitno so odnosi znotraj centra zelo napeti, kajti iz glasila HKD je razvidno, da je le-to v pismu ministru Scholtnu in predsedniku deželnega šolskega sveta Smolleju in centru odvzelo vsakršno kompetenco za pogajanja o dvojezičnem

šolstvu na Gradišćanskem.

Smolle se je namreč kot predsednik centra pogajal s šolskim ministrstvom glede spremembe dvojezičnega šolstva na Gradišćanskem.

Odklonilno stališče gradišćanskih Hrvatov do etnične zbornice je dokončno pokopalo idejo za to zbornico tudi po tej plati, saj hrvaška manjšina na Gradišćanskem, kot najmočnejša avstrijska narodnostna skupnost, v celoti odklanja tak model. Za uvedbo etnične zbornice pa bi bila potrebna sprememba avstrijske ustave, za katero bi se morale izreči vse avstrijske narodne skupnosti.

Leto 1992 – uspešno za avstrijske manjšine

„Seveda je ostalo še mnogo odprtih vprašanj, je rekla parlamentarka Terezija Stoisic, vendar je optimistična, da bo tudi prihodnje leto mogoče dokončno rešiti nekaj problemov. Težišča bodo predvsem v ureditvi financiranja Romov in Sintov, pa tudi v finančni podpori za vse manjšine. Čimprej je treba urediti tudi dvojezični pouk v četrtem razredu ljudskih šol na Koroškem, dvojezične krajevne table na Gradišćanskem in ustanoviti sosvet za gradišćanske Hrvate, razširiti veljavno območje za slovenščino kot uradni jezik, kot to ustreza državni pogodbi in ne nazadnje ustanoviti sosveta za Čehe in Slovake.

Minulo leto je Stoisiceva ocenila za načelno pozitivno. Med uspehe je šteti med dru-

gim zvišanje finančne podpore za manjšine s 24 na 37,5 milijona, priznanje Romov in Sintov kot manjšine, preprečitev ločevanja otrok v dvojezičnih šolah na Gradišćanskem po koroškem modelu, uveljavitev slovenščine zunaj uradnega dvojezičnega ozemlja, priznanje slovaške manjšine, odprtje dvojezične gimnazije v Oberwartu, zvišanje števila hrvaško in madžarsko govorečih, osnutek zakona o dvojezičnem šolstvu na Gradišćanskem in ustanovitev nadstrankarskega komiteja „SOS sočlovek“, ki nastopa proti sovražstvu do tujcev in za toleranco.

Stoisiceva se zahvaljuje tudi vsem zastopnikom manjšin in politikom, ki so v minulemu letu prispevali k aktivni manjšinski politiki.

Resolucija KSŠŠ na Dunaju

Klub slovenskih študentov in študentk na Dunaju je sprejel sledečo resolucijo:

Inozemci/ke postajajo grešni kozli za gospodarske probleme ter za naraslo brezposelnost ali pa za stisko na stanovanjskem in šolskem področju. Haiderjeva ljudska zahteva, ki nasprotuje duhu ustave, je doslej višek njegovega populizma.

Vzdušje, ki bi nastalo v primeru uresničitve ljudske zahteve svobodnjakov, bi bilo več kot sovražno, razraščale bi se policijske metode države in ovaduštvo. Sramotna oskrnitev židovskega pokopališča v Železnem kaže, kaj lahko pričakujemo.

Ljudska zahteva ni nastala sama od sebe. Podlago zanjo so pripravili sovražni ukrepi vlade zoper tujce (poostreje zakonov za azil, za bivanje tujcev ter nastop vojske ob meji). Vladni stranki ljudsko zahtevo sicer odklanjata, kljub temu pa se še naprej zanašata na tujcem sovražne zakone in zagovarjata mirovanje.

Oboje je voda na Haiderjev mlin. Sovražna politika proti tujcem izkazuje njegov desnoekstremni in rasistični diskurs, zupanje v samo običajni politični vsakdan preprečuje zdravitev, ki bi bila zelo nujna. Nasprotno, mi želimo ukrepati, preden bo prepozno. Naš cilj je ustvariti široko gibanje, ki bi vneslo odpor proti ljudski zahtevi v mnoga družbena področja. Obstoječi komiteji naj se med seboj povežejo, nove pobude naj se sprožijo na delovnem mestu, na univerzah in v šolah.

● „Ne“ za ljudsko zahtevo proti inozemcem/kam;
● odprava vseh tujcem sovražnih zakonov, ker sistematično zapostavljajo ljudi določenega porekla in zato nasprotujejo človekovim pravicam.

Zato skupno za:

● „amnestijo“ za vse, ki so že samo zaradi svojega bivanja – na osnovi obstoječih zakonov – v Avstriji „ilegalizirani“;
● državljanske pravice za „inozemске“ kolegice in kolege;
● več sredstev za šolsko integracijo. Uvedba dodatnih učiteljev/ic tudi za višje šole;
● možnost pravičnega postopka za azil;
● razširitev pojma „azil“ na specifični aspekt žensk, siromaštva in okolja;
● uvedbo socialne in gospodarske politike, ki ne dopušča nastanka „potrebe“ po grešnih kozlih.

Podpiramo iniciativo „Ljudje proti sovražstvu do tujcev“.

Obsežen program Biroja za slovensko narodno skupnost

Pred novim letom se je na tiskovni konferenci predstavil Biro za slovensko narodno skupnost pri Koroški deželni vladi. Njegov vodja dr. Pavel Apovnik je skupno s sodelavcem mag. Karpfom in namestnikom deželnega glavarja dr. Anderwaldom opisal njegov namen, naloge in načrte.

Ta biro je ustanovil nekdanji deželni glavar Haider, služil pa naj bi predvsem ustvarjanju sožitja med večino in manjšino. Naloge biroja so v izdelavi konceptov in zavzemanju stališč k osnutkom zakonov, prav tako pa naj bi bil nekakšna posredovalnica med Uradom deželne vlade in sosvetom.

Biro sistematično izdaja publikacije o narodnostni skupnosti v obeh jezikih, mesečno sestavi poročilo o zbranim materialu, je pa tudi prevajalski servis za deželno vlado in okrajna glavarstva Celovec, Velikovec in Beljak. Prav tako se na biro obračajo občine, kadar potrebujejo prevode.

Vsakoletna priprava manjšinskih kongresov zahteva veliko časa in angažiranja, za prihodnje leto je tak kongres načrtovan spet na podeželju

(letos je bil v Celovcu). Aprila 1. 1993 nameravajo prirediti v Spittalu ob Dravi slovenski kulturni teden z razstavo slovenskih slikarjev, zborovskim koncertom, predavanji, literarnim branjem in predstavitvijo slovenskih založb. S Krščansko kulturno zvezo se je biro v tej zadevi že povezal.

Gospod Apovnik se je pohvalil, da mu je uspelo iz deželnega sklada za pospeševanje kulture tudi za koroške Slovence izposlovati nekaj podpore, pri čemer mu je pomagala KKZ. V vprašanju integracije slovenske glasbene šole dr. Apovnik meni, da Musikschulwerk ne more naenkrat prevzeti 370 učencev, pa tudi dvojezičnih glasbenih učiteljev je premalo. Biro pa praktično nima nobenega vpliva na izobraževalni sistem dvojezičnih učiteljev in otroških vzgojiteljic.

Na vprašanje o slovenskem zastopstvu v deželnem zboru, je gospod Apovnik odgovoril, da je „človek z dvema srcema“; kot uradnik je neopredeljen, kot podpredsednik Narodnega sveta pa je za olajšan vstop v deželni zbor ali za virilni mandat.

S.W.

Vodja Biroja dr. Pavel Apovnik

Slovenski politični barometer

V prvem javnomnenjskem povpraševanju po volitvah in pred dokončno koalicijsko pogodbo strank, ki jo je opravila Delova agencija Stik, na listi popularnosti slovenskih politikov spet vodi predsednik Milan Kučan, sledi mu premier dr. Janez Drnovšek, do osme-

ga mesta pa so še Jelko Kacin, Janez Janša, dr. Dimitrij Rupel, dr. Dušan Plut, Igor Bavčar in dr. France Bučar. Tokrat sta presenetljivo slabo odrezala dr. Jože Pučnik in Lojze Peterle, ki sta zdrsnila štiri mesta, ki sta izgubila po štiri mesta in zasedata 13. in 14. mesto.

Izvoljeni vodstvi državnega zbora in sveta

Na prednovoletni seji novega državnega zbora R. Slovenije so poslanci po dolgem usklajevanju za predsednika izvolili dosedanjega podpredsednika vlade iz vrst liberalnih demokratov Hermana Rigelnika, za podpredsednika pa dr. Leva Krefta, prenovitelja iz Združene liste, ter krščanskega demokrata Miroslava Mozetiča. Tretji podpredsednik bo izvoljen na seji prihodnji teden. Ob volitvah je prišlo do zapleta z Lojzetom Peterletom, ki je zadnji trenutek vložil svojo kan-

didaturo za predsednika državnega zbora. V odgovoru na Peterletove očitke liberalnim demokratom in v pojasnilo tako pozne kandidature je predsednik LDS in sedanji premier dr. Janez Drnovšek zapisal, da je bilo Peterletu mesto predsednika ponujeno in da se je odločil za kandidaturo, ko je bilo že prepozno, Peterle pa je svojo odločitev utemeljil s tem, da je šele sredi dne zvedel, da je bil za predsednika državnega sveta izvoljen dr. Ivan Kristan, prav tako liberalni demokrat.

Nove denarne enote

Mladi varčevalci v Sloveniji bodo spet lahko s kovanci povnili svoje hranilnike. Banka Slovenije je namreč ob novem letu izdala štiri kovance, in sicer za deset stotinov, petdeset stotinov, en, dva in pet tolarjev. Na njih so podobe živali, kovali pa so jih v češki kovnici v Pragi. Po novem letu pa bodo izdali dvestotolarski bankovec na katerem bo upodobljen Jakob Gallus, kmalu zatem petdesetotolarskega z likom Jurija Bege, pozneje pa še pettisočotolarskega s podobo slikarke Ivane Kobilica.

Težavno sestavljanje koalicije

Predsednik na volitvah najuspešnejše stranke liberalnih demokratov dr. Janez Drnovšek je strankam ponudil koalicijsko pogodbo za sestavo nove vlade. K sodelovanju je povabil vse stranke razen Slovenske ljudske in Slovenske nacionalne stranke. Prva se je po volitvah izrekle za opozicijo, druga pa je zaradi svojega desnoradikalnega programa za koalicijo nesprejemljiva. Za sodelovanje so se doslej pozitivno izrekle leva Združena lista, Pučnikova Socialno demokratska stranka, Bavčarjava Demokratska stranka, Zeleni Slovenije pa so izjavili, da bi sicer raje ostali v opoziciji, vendar ne bodo ovirali sestave koalicije. Največ pomislekov imajo Peterletovi krščanski demokrati, ki niso pripravljene sodelovati v veliki koaliciji s prenovitelji (Združena lista), vsekakor pa bi želeli biti v desnorsredinski vladi.

Do pretekle srede so poslanske skupine vseh državnozbornih strank izbrale svoje vodje: poslance liberalnih demokratov vodi Jožef Školč, Združene liste Miran Potrč, krščanske demokrate Ignac Polajnar, vodja poslanske skupine Slovenske nacionalne stranke je njen predsednik Zmagelj Jelenc, Zelenih Slovenije Leo Šešerko, Slovenske ljudske stranke Franc Zagožen, Dimitrij Rupel je vodja poslancev demokratske stranke, socialne demokratske poslance pa bo začasno vodil Vitodrag Pukl.

Med tesnobo in dolžnostjo

Avstrijski zunanji minister Alois Mock je bil med prvimi, ki je imenoval krivica za dogodke v razpadli in razpadajoči Jugoslaviji. To je Srbija oz. Miloševićev režim, je bilo njegovo mnenje, ki ga je doslej že večkrat ponovil in zahteval odločno posredovanje mednarodne skupnosti. Kljub temu pa Avstrija s preostankom Jugoslavije, t. im. ZR Jugoslavijo, ni pretrgala diplomatskih odnosov, temveč jih je le močno zmanjšala in omejila na najnujnejše. V avstrijskem diplomatskem predstavništvu v Beogradu je že šesto leto koroški Slovenec Ciril Stern. Ob božičnih in novoletnih počitnicah je bil na krajšem oddihu na svojem domu v Rikarji vasi. Ob tej priložnosti sva opravila pogovor o stanju v Beogradu in o njegovih pogledih na razvoj dogodkov. Pri tem nisva zahajala v uradno avstrijsko politiko do Srbije in globalne balkanske krize.

Gospod Stern, kako v zadnjem letu doživljate Beograd?

Vsako delovno mesto v inozemstvu ima svoje posebnosti, ki so odvisne predvsem od tamkajšnjih razmer. Sedanja situacija v Beogradu ima zelo velik vpliv tudi na osebno počutje. Najbolj se čuti v smeri izolacije, saj skoraj ni več diplomatskega druženja, ki je za tako delo normalno in tudi potrebno. To je skoraj zamrlo, četudi v Beogradu ni spopadov. Srbija išče krivce za nastalo situacijo zunaj nje in obtožuje tako imenovano mednarodno zaroto, to pa vpliva na odnos do predstavništva držav in posredno tudi na osebno življenje njenih predstavnikov.

Je avstrijsko predstavništvo glede na izjave zunanjega ministra v posebnem položaju?

To niha. Na začetku, ko se je kriza stopnjevala, ko so bile druge države v obsodbi še precej zadržane in ko je zunanji minister Mock odkrito obsodil Srbijo, takrat smo bili zelo eksponirani.

Se je to izkazovalo v konkretnih primerih?

Da. Doživljali smo, včasih tudi večkrat dnevno, grožnje, med njimi tudi take, da bodo ambasado v desetih minutah dvignili v zrak, pretili pa so tudi posameznikom.

Torej je bila ogrožena celo Vaša diplomatska imuniteta!

Ta imuniteta se izkazuje zgolj na uradni ravni. Na ulici pa za razgrete državljane ne pomeni praktično nič. Tam ni več legalitete. Tako je bila v praktičnem življenju dejansko ogrožena. Ljudje gledajo v človeku samo sovražnika.

Pozneje, ko so srbsko politiko obsodile tudi druge evropske države, smo se med njimi nekako izgubili in agresivnost se je celo preusmerila do predstavništva drugih držav, predvsem Nemčije, občasno pa tudi Francije, čeprav velja za srbsko zagovornico in zaveznico, do Združenih držav pa ta odnos močno niha. V zadnjem času pa smo zaradi avstrijskih zahtev po intervenciji spet pod močnim pritiskom. V tem času pa nas nekoliko varuje velika množica ljudi, ki vsak dan čakajo pred našo ambasado.

Zakaj taka množica ljudi?

Po uvedbi blokade potrebu-

Panića, Draškovića, Mićunovića, ...?

So še drugi opozicionalci. Tudi Šešelj, Arkan. Med njimi so sicer precejšnje razlike z ozirom na stališča do notranjih dogajanj v Srbiji, kar pa ne pomeni v odnosu do demokratizacije, ampak do političnega dogajanja. Sicer pa je tudi vsa opozicija zelo nacionalna.

Lahko bi rekli, da je nacionalizem kar sedanji srbski skupni imenovalac. Po mojem mnenju bi bil edina izjema Panić, ki bi Srbijo rad potegnil iz te krize, od nacionalizma, kar bi bilo nujno potrebno tako za sosedne dežele in države kot tudi za samo Srbijo. Ta pa kot tujec politično ni uspel, v času, ko pa je bil zvezni premier, pa je imel preveč opraviti z lastno predstavivitvijo in dvobojem za oblast z Miloševićem. Srbska

Generalni konzul v Beogradu Ciril Stern

praktično posredno varujejo tudi naše kolikortoliko normalno delovanje.

Vaše predstavništvo še vedno deluje na ravni ambasade?

Še vedno, vendar brez ambasadorja, ki ga je zunanje ministrstvo odpoklicalo že lani v juliju. Sedaj ambasado vodi zastopnik, zelo mlad kolega, v glavnem pa obstajajo le neposredni kontakti, ker sedanja ZR Jugoslavija ni priznana in uradnih odnosov skoraj ni ali pa so zelo restriktivni in zadržani. Ta čas v glavnem vse delo poteka na ravni konzularnega oddelka.

Kakšno funkcijo opravljate Vi osebno?

Sem vodja konzularnega oddelka oz. generalni konzul.

Kako kot Ciril Stern in pa tudi kot generalni konzul občutite srbsko opozicijo.

možnost s Panićem pa je po zadnjih dogodkih v Beogradu po vsej verjetnosti že propadla.

Bo Srbija razširila vojno proti jugu?

Mislím, da je to odvisno predvsem od zahoda oz. ostalega sveta. Če bi imela proste roke, bi bila nevarnost za Kosovo in Makedonijo velika. Predvsem na Kosovem Srbi koncentrirajo in oborožujejo svojo vojsko. Toda za Kosovem stojijo ZDA in predsednik Bush je jasno opozoril tako Miloševića kot generala Panića, da Združene države tega ne bodo dopustile. V veliki nevarnosti pa je seveda tudi Makedonija, ki si jo Srbi lastijo za svoje ozemlje. Sicer pa je težko napovedati nadaljnji razvoj, saj je predvsem odvisen od zunanjega pritiska.

Kaj pa grška vloga v odnosu do Srbije in Makedonije?

Pri tem gre predvsem za Makedonijo. To je vidno tudi ob

sankcijah proti Srbiji. Medtem ko so ob uvedbi teh druge države zamrzile odnose, so srbsko-grški odnosi potekali še precej časa povsem normalno. Tudi gospodarska in trgovinska blokada najbolj pušča prav v Grčiji.

Kako pa se blokada sploh pozna v Beogradu?

Čutiti jo je. Zanimivo pa je, da je drugi in tretji mesec po njeni uvedbi nastalo veliko pomanjkanje bencina, transport je zelo nihalo, kar je vplivalo na slabo preskrbljenost prebivalstva, nekaj tednov ni bilo mleka in osnovnih živil, kasneje pa se je nekje našla pot (Grčija, Romunija, Bolgarija). Zadnje mesece je bilo gorivo sicer drago, vendar se ga je dobilo, Tudi ostala preskrba se je izboljšala.

Kako pa se je ob pomanjkanju goriva preskrbovala vaša ambasada?

Ko ga ni bilo dobiti, smo se ponj vozili celo na Madžarsko. Sicer smo dobivali bone za sto litrov po vozilu, a kaj so nam pomagali, ko so bile črpalke zaprte.

Koliko časa boste še v Beogradu?

To težko rečem. Moj mandat je bil štiri leta, sedaj sem tam že šesto. Če bo šlo po mojih željah, se bom to leto, morda že v prvi polovici, vrnil domov.

Vam je osebno žal za Jugoslavijo?

Moram reči, da. V njej sem praktično preživel skupaj 12 let. Neposredno sem doživljal ves razvoj po Titu. Čeprav se s sistemom nisem strinjal, pa vseeno mislim, da bi bilo treba stvari urediti drugače. Pri tem je imela pomembno vlogo tudi Slovenija in mislim, da so bili njeni predlogi za konfederacijo konstruktivni, njihova uresničitev pa bi lahko preprečila krvavo vojno.

Kakšne posledice bi za Vaše predstavništvo pomenila vojaška intervencija od zunaj.

To je odvisno od obsega. Če bi se omejila samo na Bosno in Hercegovino, potem ne velikih, če pa bi posegli tudi na področje Srbije, pa lahko večje. Mislím, da osebje predstavništva ne bi bilo v nevarnosti, da se srbska oblast znese nad njim. Po vsej verjetnosti bi se umaknili iz Beograda. Nevarnost pa je, da bi v sami Srbiji ob tem prišlo do medsebojnega obračuna, tako med političnimi grupacijami kot tudi širše med narodnostmi, kot npr. med Srbi in Albanci in tudi med Srbi in Madžari v Vojvodini. To pa bi bilo lahko povod za vojno širših razsežnosti.

Hvala za pogovor z željami za srečno bivanje v vročem Beogradu in skorajšnjo vrnitev domov, za Vas in Vašo ženo!

Jože Rovšek

Milan Panić v Združenih državah

Tik pred novim letom, 29. decembra, so v srbsko-črnogorskem parlamentu ZR Jugoslavije, pozneje pa tudi v zboru republik, izglasovali nezaupnico zveznemu premieru in ameriškemu poslovnežu Milanu Paniću.

Predlog za nezaupnico je podal vodja skupine poslancev četnikov in predsednik Srbske radikalne stranke Vojislav Šešelj. V obrazložitvi je Panića med drugim obtožil, da je novinarjem omogočil, da se prebijajo do strogo varovanih raketnih oporišč na Kosovem, s čimer da je posredno izdal vojaško skrivnost, ter da je s svojim razpisništvom izropal državno blagajno. Vuk Drašković, vodja opozicije DEPOS, je izjavil, da je Šešelj začel čistko in da je na oblasti v Beogradu ostala klika, kateri svet na zaupa.

Odstavljeni premier Panić se ta čas mudi v Združenih državah Amerike, kjer naj bi po lastnih izjavah ameriško vodstvo prepričal, naj vojaško ne intervenira proti Srbiji.

V Borovljah o balkanski krizi

Če bi svet razumel sporočilo memoranduma Srbske akademije znanosti in umetnosti, da je Srbija povsod tam, kjer so srbski grobovi, bi lahko z določenimi protiukrepi preprečil oz. omejil vojno v bivši Jugoslaviji. To je v četrtek, 18. decembra, dejal v Borovljah zunanjepolitični urednik avstrijske televizije dr. Gerhard Seyfried. Skupaj z univerzitetnim profesorjem dr. Dietmarjem Pohlom je skušal osvetliti zgodovinske in politične vzroke vojne vihre na Balkanu in nakazati možne izhode iz krize.

Seyfried je orisal dokaj pesimističen scenarij prihodnjega razvoja na Balkanu. Evropa in zahodni svet oz. Združeni narodi se ne bodo direktno vmešali v konflikt, ki se lahko razširi na Makedonijo, Kosovo, Sandžak, Srbijo in ponovno na Hrvaško.

Vse kaže, da bo vojne konec šele, ko bodo vsi udeleženi dobesedno izkrvaveli, se do skrajnosti izčrpali.

Dr. Pohl je kot jezikoslovec dejal, da je za spore med Srbi in Hrvati v prvi vrsti kriv konflikt med centralisti (Beograd) in avtonomisti (Hrvati). Jezikovni purizem, s katerim oba naroda zanikata vsakršno podobnost med hrvaščino in srbsščino, je po Pohlju nesmisel, ki pa ima trenutno hude politične posledice.

KULTURNI KOT(IČEK)

Proti zadržtemu enoumju!

Že nakajkrat pred več kot letom dni sem kritično razmišljal o partizanstvu in o dogodkih iz tega dela slovenske preteklosti in mislil sem, da bo tega boleznega in travmatičnega ukvarjanja s tem vprašanjem enkrat konec. Toda moja namero so spremenili nekateri primeri v zadnjem času, ki v stilu črno-belega poenostavljanja prikazujejo slovensko zgodovino v spačeni zrcalni podobi. Nekateri so upravičeno prizadeti, ker se nami očitno še vedno podijo sivi oblaki iracionalnega.

Nekaj zgovornih primerov je bilo v zadnjih mesecih preteklega leta objavljenih v Nedelji.

Če nekdo danes „osvoboditelje“ (med navednice jih postavlja J. Zerzer v Nedelji) primerja s „Titovimi heroji“, ki so pred letom dni streljali na slovenske vasi, in se v isti sapi ne more načuditi, da nekateri še danes s partizansko pesmijo slavijo „osvoboditelje“ (prav tako J. Zerzer v Nedelji), je temu treba odločno ugovarjati, če že ne zaradi drugega, vsaj iz pietete in solidarnosti do tistih, ki so se v osvobodilnem boju slovenskega naroda uprli okupatorju. Ob takih izjavah ima namreč vsaka stvar tudi svojo mejo, tudi človeška potrpežljivost.

Že večkrat sem zapisal in tudi tokrat ne bom drugače: narodnoosvobodilno gibanje je bilo za slovenstvo trenutek, prvi v zgodovini, ko se je slovenski narod postavil na svoje noge, pred tem so slovenski vojaki krvaveli za tuje gospodarje. Koroška varianta partizanstva je bila s to vizijo usklajena, označevala jo je le specifična izrazitost avtentičnega obrambnega boja proti okupatorju brez ideoloških nabojev.

Zakaj torej to vročično slabovidno ali demagoško izneverjeno enačenje „osvoboditeljev“ s „Titovimi heroji“, ki so streljali na slovenske vasi leta 1991? Zakaj tendenciozno ignoriranje časovnega razpona med dolgo svetovno vojno in letom 1991? Zakaj demagoško enačenje tistih, ki so se času nacizma pod Titovim poveljstvom borili proti nacizmu, z bivšo jugoslovansko armado, ki je leta 1991 padla Slovenijo?

Tako poenostavljeno in posplošeno dojetje ima lahko samo namen, da na eni strani diskreditira narodnoosvobodilno gibanje kot boljševisko zaroto in državljansko vajno, po drugi

strani pa (molče) sprejema nove „resnice“, katerim so nekateri v novi demokratični Sloveniji dobrohotno pripomogli do življenja. Od izobraženca bi človek pričakoval vsaj toliko analitičnega čuta, da bi ločeval vzroke od povodov in se ne bi brez pridržkov in nediferencirano pridruževal protisocialističnim evforijam, namesto da bi razsodno in stvarno ločil medvojno in povojno dogajanje, prav posebej pa še tisto, kar se je v Sloveniji dogajalo v zadnjih dveh letih.

Medtem ko v zahodnih evropskih demokracijah jasno ločujejo med borci za svobodo (partizani) in kolaboracionisti (domobranci), pri nas s pomočjo nekaterih idejnih stricov iz Slovenije nekateri skušajo iz tuje bolečine in trpljenja kovati sebi politični kapital in s pavšalnimi obsodbami partizanstva znova obupati stare travme in spodbujati tisto medsebojno obtoževanje glede slovenske preteklosti, ki ni nastalo in nima zgodovinskih korenin na Koroškem, pač pa je bilo od domobranstva vneseno iz Slovenije.

Kaj ima to opraviti s slovensko kulturo? Če nič drugega, vsaj to, da so partizanske pesmi nekaterim slovenskim „kulturnim papežem“ trn v peti. Partizanske pesmi, ki slavijo „osvoboditelje“, „Titove heroje“, ki so leta 1991 streljali na slovenske vasi, kakor pravi J. Zerzer v Nedelji.

Izredno sem vesel, da se takemu demagoškemu mišljenju upirajo nekateri pevski zbori z ohranjanjem, negovanjem ter razvijanjem slovenske kulturnopolitične misli, ki so jo kovali Trubar, kmečki punti, Prešeren, Levstik, Cankar, slovensko delavsko gibanje, zlasti pa narodnoosvobodilni boj. To rahlja zmaličeno moralno podobo slovenskega človeka. Proti ideološkim usledinam ene in edine zveličavne Resnice, ki se niti več ne sprašuje o antifasiistični naravnosti slovenske glasbene kulture, ampak jo preprosto zavrača, je treba krepiti zavest o vseh tistih demokratičnih vrtilinah slovenske kulturne preteklosti, ki prispeva k razvoju današnje demokratične kulture na Koroškem. Zato bodimo ponosni na vsako partizansko pesem, ki opeva mir, nenasilje, svobodo in narodno enakopravnost.

Temačne falange ozkosrčnosti in idelološko po-

gojenega razmišljanja pa dobivajo očitno še širše dimenzije: v Nedelji sem opazil tudi hudovanje nad tem, da nekateri 1. novembra namesto Vsi sveti (še vedno) pravi-jo Dan mrtvih, govorijo o „dedku Mrazu“ idr. Čeprav gre za praznike in ljudske običaje, ki so izrazito poganskega izvora in si jih je katoliška cerkev šele prisvojila, jih danes (upajmo da) ima pravico vsakdo praznovati po svoje. Toda v tem vprašanju naj bi se v smislu idejnega ekskluzivizma uveljavila samo ena resnica, sumljiva je vsaka različnost, vsaka drugačnost od banalnih stereotipov. Na kratko: kdor je drugačen, kdor misli in ravna drugače, ta med nami ni zaželen.

Slovenski pisatelj Jaša L. Zlobec, ki se k tej temi večkrat oglašja v Sloveniji, postavlja ta vprašanja prav na raven kulture: „Ravno brez kulture bi že zdavnaj izgini-li, stisnjeni med večje in močnejše sosede. Utopljeni v neki verski sekto, ki se ponša pri nas, da je temelj slovenske civilizacije. In pri tem pozablja, da so temelji slovenstva predvsem starogrška omika (Prešeren), razsvetljenstvo (Prešeren), renesansa (Prešeren) in seveda reformacija (poleg Prešerna tudi Trubar in Cankar pa še kdo). Prava groza me obide, ker moram govoriti o stvareh, ki so umljive same po sebi. In nič ne skrivam, čez glavo imam tega norega zaplotništva, ki nas peha v prilikavstvo in nam skuša ukrasti in onečediti zgodovino, nam vzeti prav to, zaradi česar smo preživeli. Ne samo, da ne bom molčal, na ves glas bom govoril svoje“.

Pa smo pri tisti marginalni točki, ki naj bi nam odprla oči za videnje in spoznavanje sedanjosti in prihodnosti. Da se ne bi ukvarjali samo s preteklostjo. Da bi se iz nje tudi kaj naučili, to bi bil imperativ v teh razburljivih časih novega leta, ko bomo morali polagati izpit iz tega, kakšno je naše človeško dostojanstvo, kako se vedemo do tistih, ki trkajo na naša vrata, ker so izgubili domovino... Mar se ne bomo videli 15. januarja v Celovcu, da bomo izrazili svoj protest proti tistim, ki se hočejo znebiti tujcev, azilantov, drugačnežev, ljudi brez domovine, da bomo pomagali bližnjemu. Dokažimo, da smo proti sovraštvu do tujcev. Morda bomo potem bolje razumeli zgodovino, še posebej slovensko.

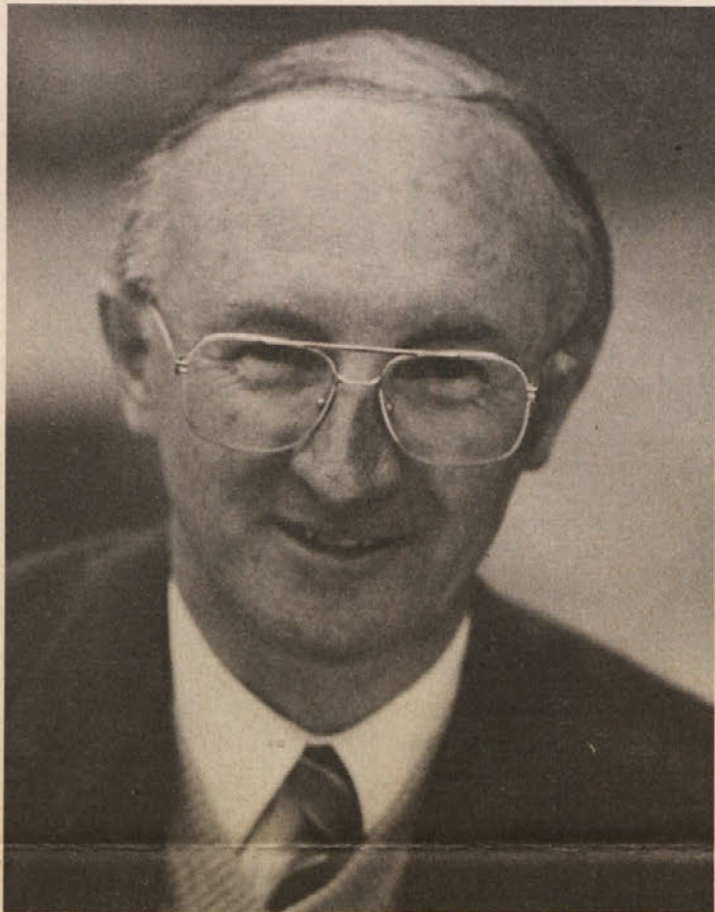
Janko Malle

Umik v zasebno življenje

Po več kot treh desetletjih aktivnega in ustvarjalnega dela smo se na predsilvestrski večer poslovili od našega sodelavca, dolgoletnega tajnika Slovenske prosvetne zveze in kulturnega urednika Slovenskega vestnika, koroško-slovenskega pesnika Andreja Kokota, ki se je zaradi zdravstvenega stanja mnogo prezgodaj iz naših vrst umaknil v svoje zasebno, vendar ustvarjalno življenje.

V decembru je minulo leto dni odkar je bivši dolgoletni tajnik SPZ in poznejši član uredništva Slovenskega vestnika, priznani pesnik Andrej Kokot odšel v zaslužni pokoj.

ko pa je zaradi njegove skromnosti ta ustvarjalnost šla mimo nas skoraj neopazno, predvsem pa brez zasluženega priznanja in brez dolžne zahvale. In to celo ob dejstvu, da si je

Nad 32 let od začetka svoje službovanja aprila 1960 in zadnje zaposlitve v uredništvu Slovenskega vestnika od marca 1980 dalje je Andrej Kokot delal v različnih ustanovah Zveze slovenskih organizacij na Koroškem, in to z vestnostjo, zvestobo in ljubeznijo, da z njim nikdar ni prihajalo do nesoglasij ali napetosti. Prav zaradi teh lastnosti je njegovo delo ostalo pogosto neupravičeno neopazno in nepriznано, pogrešano šele sedaj, ko se je tako tiho umaknil.

Andrej Kokot spada – sicer ne po letih, pač po svojem dolgoletnem delu – še v tisto generacijo, ki svojega dela ni opravljala po kriterijih predpisanih ur na delovnem mestu, marveč aktivistično vsepovsod, kjer je bila potreba. In taka potreba je bila pri obnavljanju številnih narodnih struktur na področju kulture in splošne družbene dejavnosti, pravzaprav vsepovsod.

Kdor je delal kot aktivist, ve, koliko požrtvovalnosti in vztrajnosti je zahtevalo tako delo, ve pa tudi, kako dragocena in plodna je taka osebna angažiranost. Brez takih aktivistov bi bila povojna obnova v času nacizma uničenega narodnega dela nemogoča. Če bi bil Andrej prešteval in zapisoval vse preživete ure na terenu, na sestankih in vajah, vse ure v pogovoru z ljudmi in vse prehojene in prevožene kilometre v službi kulturnega in splošno narodnega prizadevanja, bi bila ta bilanca težko prekosljiva in verjetno nepresegljiva. Ta-

v službi nakopal srčno bolezen, zaradi katere se je moral predčasno upokojiti.

Ob odhodu mu želimo izreči našo zahvalo. Zahvalo za ves njegov trud, za vse uspešno delo, za vse zasluge in dosežke in ne nazadnje za njegovo dragoceno in bogato pesniško sporočilo.

Andrej Kokot je namreč kot kulturni delavec vedno hodil skozi življenje z odprtimi očmi in z izrednim zanimanjem za potrebe našega človeka in njegovo okolje. Tako je kmalu spoznal, da za narodno obrobje, če naj ostane živa veja na narodnem telesu, ne zadoštuje zgolj reproduktivna umetnost oz. kultura, marveč je predvsem potrebno samostojno, izvorno kulturno ustvarjanje in življenje. Temu spoznanju je sledila njegova bogata dejavnost. Z dvanajstimi samostojnimi zbirkami in tremi prevodi je aktivno vstopil v literarno dogajanje narodne celote in z drugimi našimi pesniki in pisatelji kot kulturno dačo koroških Slovencev dodal pomemben prispevek tudi k sodobnemu slovenskemu pesništvu.

Ko se od Andreja Kokota poslavljamo, torej od njegovega poklicnega dela, se mu zahvaljujemo za njegovo prizadevanje, hkrati pa nestrpnost pričakujemo njegove naslednje pesniške zbirke in mu želimo še mnogo let plodnega pesniškega ustvarjanja in dodajamo, da bi „tvoja tiha beseda še večkrat zaživela“.

-ci.

100 let smrti Jožefa Stefana

Prav na včerajšnji dan, 7. januarja, je minilo sto let od smrti velikega koroškega Slovenca, fizika in izumitelja Jožefa Stefana. Ob tej pri-

ložnosti so se mu na pobudo pisatelja Janka Messnerja ob hiši na Žrelski cesti 88, na kateri je tudi njegovo spominsko obeležje, poklonili dijaki

slovenske gimnazije v Celovcu. Sedanji lastnik je bil ob tej pozornosti prijetno presenečen, saj očitno velikana Stefana sploh ni poznal. Več v prihodnji številki.

O umetnosti naj ne odloča politika!

Pogovor z Edvardom Milerjem, režiserjem predstave Herberta Achternbuscha SUSN

Predstava SUSN je v nemško govorečem prostoru dvignila precej prahu. Zakaj ste se odločili za prevod v slovenščino in uprizoritev?

Ker razlike med Bavarsko in Slovenijo praktično ni, kvečjemu je minimalna. To je tipičen tekst za ta alpski prostor. Vendar predstava ne govori o njem, pač pa o razpadanju ženske energije v določenem okolju, tema je zelo univerzalna. Prejšnje predstave Achternbuscha so bile pri nas vedno zelo dobro sprejete.

Zakaj je ta tekst tako razburil duhove na Bavarskem?

Saj jih ni kaj preveč. Achternbuschevi teksti niso tako zelo subverzivni kot njegovi filmi, ki so bolj provokativni. Če se kje nekoliko bolj razburjajo kot drugje, je to bolj problem okolice. Na Koroškem, kjer je kultura med najbolj zaostalimi v Evropi, kar nekak „šandflek“, je res pričakovati kaj takega, tako kot v Passauu, ki je podoben kotiček. Achternbusch zelo zavestno provocira, počuti se ogroženega kot outsider, uvršča se med tiste na robu družbe, ki jih kolica samo prenaša. Najraje bi bil nekak bavarski indijanec. Obenem pa dela v tradiciji bavarske umetnosti in njene literature, posebno tiste v „bavarščini“, torej v dialektu. Ob njegovih tekstih se seveda najbolj razburja cerkev.

Rekli ste, da je Koroška kulturno zaostala. V Celovcu imamo v Mestnem gledališču novega intendanta, ki je med drugim vzel v svoj redni program tudi slovenske gledališke predstave, ena od teh je SUSN. Za koroške Slovence je zelo pomembno, da se tam zavedajo potreb tudi slovenskega življa. Se vam zdi to pozitiven premik?

Že pred letom smo začeli načrtovati sodelovanje. Pfliegerl je poiskal nekaj projektov, vendar takrat še ni imel pojma o sprtosti med koroškimi Slovenci, kjer so eni rekli: ne bo-

mo dovolili, da nam bo Nemeč izbiral program. Po njegovem programu bi morali igrati Šeherezado, pa se je zataknilo zaradi termina (8. decembra). Pri tem niso bili več pomembni umetniški aspekti, pač pa samo še politični. To je žalostno.

Posebno med koroškimi Slovenci se rado govori o „okusu“, vendar si nekateri jemljejo izključno pravico odločati o tem, kaj je dobro za „naše ljudi“. Kaj so slovenske gledališke hiše storile, da bi se to kulturno sodelovanje še po-

Z Edvardom Milerjem se je pogovarjal dr. Janko Malle

nikovim srečanjem in nekateri so polni zavisti. Treba bo še precej časa, da bi na teater gledali bolj celostno z umetniškimi kriteriji.

V tem alpe-jadranskem prostoru je potrebno še veliko truda, možnosti pa so, da se razvije v gledališko atraktivno področje.

15. januarja ste v Celovcu. S kakšnimi občutki pa greste v „kulturno zaostalo deželo“?

To so bila seveda posploševanja. Vendar smo že bili na

Režiser SUSN Edvard Miler

spešilo, tudi v smislu, da bi postopoma prišli iz tiste kulturne zaostalosti, o kateri ste govorili.

Bistvo je, da bi ne delali nobenih razlik med slovensko in nemško govorečim gledališčem, da bi nehali s predikati, kdo je bil udbovec in kdo krščanski demokrat, kdo rdeč in kdo črn. Med slovenskimi teatri ni kakšne posebne solidarnosti, že stari sistem je slovenske dramske umetnike stremel v športnem duhu tekmovanja z vsakoletnim Boršt-

Koroškem in tisti ljudje, ki so nas gledali, so nas čudovito sprejeli. Zdaj, s Pfliegerlom, je dobra startna osnova in od ljudi je odvisno, kaj bo iz tega nastalo.

Bi se lahko na kratko predstavili?

Rojen sem v Ljubljani, sem iz nemške družine, mama je Štajerka, oče je iz Ulma, v Ljubljani sem končal osemletko, v Stuttgartu grafično šolo in akademijo, živel 26 let v Nemčiji in bil osem let igralec. V Nemčiji sem režiral v velikih gledališčih v Heidelbergu, Tübingenu, Kölnu, Bielefeldu. V Avstriji sem sodeloval na „Štajerski jeseni“. V Sloveniji sem režiral Achternbuscha, Heinerja Müllerja, Croetza itd. Veliko sem delal v Beogradu. Brechta, Manna, Schillerja. Delal sem v Zagrebu in Splitu, pa še kje drugje.

Hvala za pogovor.

ŠIRITE
SLOVENSKI
VESTNIK

Navdušujoč novoletni koncert

Tradicionalen in priljubljen kot novoletni koncert dunajskih filharmonikov je tudi koncert, ki ga ob novem letu v kulturnem domu v Šentprimožu prireja SPD „Danica“. Društvo ga že več kot deset let pripravlja v zahvalo našim zvestim domačinom, ki nas vse leto podpirajo in tudi za številne goste iz bližnjih in daljnih krajev, tudi iz Grebinja in iz Slovenije. Navado, da mešani zbor „Danica“ predstavi nov spored, smo tokrat spremenili. Zbor namreč snema kaseto in bo svoj nov koncertni spored predstavil ob koncu maja. Prav zaradi tega je zbor Danice pod vodstvom Stanka Polzerja zapel le del novega programa. V naše koncerte radi vpletimo tudi instrumentaliste slovenske glasbene šole. Trio saksofonistov je dokazal, da se pridno vaditi izplača.

Iz Galicije so gostovale mlade pevke in skupaj z Miro Blažej zapele šopek pesmic. Pristrčen nastop te skupine je pokazal, kaj je sposobna materska ljubezen do slovenske

pesmi in besede v kraju, kjer je slovenstvo že bolj redko.

Poslušalcem pa smo pripravili tudi poslastico, namreč nastop Okteta Suha. Veliko so že prepevali doma in po svetu, končno pa jih je pot pripeljala tudi v Šentprimož. Občinstvo jih je sprejelo navdušeno. Pevsko so oblikovali precejšen del popoldneva. Zapeli so nam priljubljene in znane pesmi kot so „Anzej“ „Oba srutija“, črnsko pesem, pesmi na besedilo domačih avtorjev ter slovenske umetne in pesmi drugih narodov. Koncert je izzvenel v zelo prijetnem vzdušju.

Treba pa je še omeniti, da se v Šentprimožu led tali (ne na jezeru), kot goste smo lahko pozdravili nemško delegacijo domačega pojočega zbora. Pozdrav pa je veljal tudi vrsti častnih gostov, med njimi tudi generalnemu konzulu R. Slovenije v Celovcu Jožetu Jeraju, ki nam je po prireditvi povedal, da je navdušen nad visoko pevsko kvaliteto in zboru Danica ponudil pomoč pri morebitnem gostovanju.

Dani

Silvestrski utrinek

V Šentjanžu so se v silvestrski noči kot po navadi zbrali ob mostvu, nato pa se do jutranjih ur veselili v na novo urejeni kleti šole, ki postaja tudi kulturni dom. V Lešah pri Gabrielu pa so se zbrali domačini, gosti iz Nemčije in Slovenci iz Italije in se vzajemno zabavali.

**Novoletno voščilo
z Valentinom Vodnikom**

Novo leto

*Navada je vošit
Nov'leto priti,
al' res al' z jezikom
more se striti,
delavcu nese
bogate dari,
pratkarja časih
tud kaj doleti.*

*Pervošim en konec
starmu bolniku,
dolgove pobirat
lenmu dolžniku;
zdravniku grobe
pogosto gnojiti,
doktarju srečno
vse pravde dobit.*

*Sleparju saj nekej
vrednosti plačat,
tim dnarje, ki znajo
z njimi obračat;
zdiha katira
že dolgo moža,
en' zaročeni
ne več k' eniga.*

*Bogatmu, sromaku
polno mošnico,*

*de lahko za Pratkan
vrže petico;
ako pak ima
per lanskim ostat,
pojde moj trehuh
pod rebra vasvat.*

*Ohranit poštenim
njih dobro volo,
hinavcu pometat
enajsto šolo;
mladmu perženit
zadosti petic,
babi jezični
obilno novic.*

*Prijaznost in pokoj
celimu svētu,
zakonskim lubezen,
saj eno létu;
de čebelarju
vse muhe roje,
kmetu de dež po
prijatlih ne gre.*

*Rastergane norce
al skrite v žamet
želim dab letos
srečala pamet;
birtu pokredat
tram, steno, nu strop;
pivcu porajat
pred ide vu grob.*

Herbert Achternbusch SUSN

Gostuje Mladinsko gledališče iz Ljubljane
Prevod: Edvard Miller in Tomaž Toporišič
Režija: Edvard Miler
Scena: Meta Hočevar
Kostumi: Gordana Gašperlin
Koreografija: Matjaž Farič

Predstave: V petek, 15. januarja ob 20. uri
v soboto, 16. januarja ob 20. uri
v nedeljo, 17. januarja ob 15. uri
v ponedeljek, 18. januarja ob 20. uri

V Felsentheatru v Celovcu, vhod iz Botaničnega vrta na Križni gori (Kreuzberg)
Karte lahko naročite pri Slovenski prosvetni zvezi, tel. 51 43 00/20, 21, 22.

Datum	Kraj	PRIREDTVJE	Prireditelj
Petek, 8. 1. 19.30	v Kulturnem domu v Sentrprimozu	Večer s pesmijo in plesi argentinskih Slovencev Gostovanje 90-članskega mladinskega zbora in folklorne skupine iz San Justa, Buenos Aires, sodelujejo: MePZ Danica, MePZ Gallus in Ansambel Drava	SPD „Danica“ KKZ, Gallus
Sobota, 9. 1. 16.30	v kult. dvorani Kassl v Škocljanu	Do tiste stezice, tam je moje – ekološka pravljica (Vika Grobovšek); nastopa mladinska skupina Škocijan	
Od 10. 1. 18.00 do 16. 1.	v domu v Tinjah	Izobraževalni teden za mladino „Sooblikovati narodne interese“ Prireditelj: Dom v Tinjah in PUAK Prijava do 5. 1. 1993	
Petek, 15. 1. 19.30	Felsentheater v Celovcu	SUSN – gostovanje Mladinskega gledališča iz Ljubljane	Mestno gledališče
Sobota, 16. 1. 20.00	v kulturnem domu na Radišah	17. Radiški ples igra ansambel „Gašperji“ iz Slovenije	SPD „Radiše“
Sobota, 16. 1. 20.00	pri Šoštarju v Globasnici	Podjurski ples igrajo: Bratje iz Oplotnice – polnočni vložek	
Nedelja, 17. 1. 14.00	v gostilni Podobnik v Bell	Mladinski koncert sodelujejo: Mladi hramonikarji, Woschitzovi puabi, Original Murtal Trio	Alpski klub „Obir“

RAZSTAVE

CELOVEC

– **Galerija Freund** – Razstava keramike Nežike Novak
– **Golovica / Wölfnitz** – Knjižnica – Doživeta arhitektura Zilje, Roža in Podjune

SEMISLAVČE

– **Galerija Rožek** – Guerino, Aggregate 1 in Aggregate 2, slike k arhitekturi polja, Temperirani prostor (do 16. 1.)

DUNAJ

– **Galerija KSŠŠ**, Mondscheingasse 11, 7. okraj, Andrej Krištof, psevdonom Frin 92, med 14. in 17. uro

PLIBERK

– **Galerija Falke & Kuhn**, Libuče – Januš, Meyer, Reis, Strohmeier, Vouk – Mali format (do 30. 1.)

LINZ

– **Galerija Figl** – Razstava likovnih del Valentina Omana – Ecce homo (do 9. 1.)

Gorjanske posojilnice delujejo usklajeno

Z občnega zbora Posojilnice-Bank Bilčovs-Hodiše-Škofiče

Po prvotno neizgledni situaciji, ki se je izražala v osebnih predsodkih, v različnih regionalnih interesih, je po dolgem razpravljanju pred dvema letoma prišlo do spojitve Posojilnice-Bank Hodiše-Škofiče s Posojilnico-Bank Bilčovs. V odborih so bili zastopani člani iz vseh poslovnih okolišev spojenih posojilnic, tako da je bilo pričakovati, da bodo seje zelo živahne in razburljive. Toda dejansko so potekale stvarno in usklajeno, kar se nenadno kaže tudi v pozitivnih rezultatih za leti 1990 in 1991. Bilančna vsota se je dvignila s 95 na 115 milijonov šil. ob koncu leta 1991 in bo predvidoma ob koncu 1992 znašala 130 milijonov. Z dobički zadnjih dveh let je bil pokrit precejšnji del izgube iz prejšnjih let. Lastni kapital posojilnice pa je nad povprečjem vseh posojilnic in znaša 9,7%.

Občni zbor, na katerega se je odzvalo precejšnje število članov iz Bilčovsa, Hodiš, Škofič ter Kotmare vasi, je potekal 14. decembra t. l. v prostorih Posojilnice-Bank v Škofičah. Na dnevnem redu so bile poleg obravnavanja revizijskega poročila in računskega zaključka za leto 1991 tudi volitve v upravni in nadzorni odbor. V svojem poročilu je predsednik upravnega odbora Hermann Jäger poudaril, da je dobro sodelovanje obeh narodov ter vestno izvrševanje poslov poslovođij in nameščencev pozitivno vplivalo na razvoj in poslovanje posojilnice.

Poročilo za nadzorni odbor je podal predsednik Valentin Kropiunik in se ob tem zahvalil vsem članom obeh odborov, ker je delo, ki ga opravljajo posojilnice, sicer predvsem gospodarskega pomena, ima pa tudi velik pomen za narodnost in narodno zavest.

Strokovni revizor Janko Oitzl je v svojem poročilu med drugim povedal, da na obratni uspeh posojilnice odločilno vplivajo stroški podružnic in s tem povezani stroški za osebe, kar je treba upoštevati tudi pri predvideni novi ureditvi poslovanja v Kotmari vasi. Računski zaključek je obrazložil poslovodja Stanko Pörsch in občni zbor je soglasno sklenil, da se z dobičkom za leto 1991 delno pokrije izguba iz prejšnjih let. Zaradi politike visokih obrestnih mer, še posebej pri hranilnih vlogah je po mnenju poslovodij za leto 1992 treba pričakovati bistveno znižanje obratnega uspeha.

Pri volitvah v upravni in nadzorni odbor so bili soglasno potrjeni dosednji odborniki, kar potrjuje tudi zaupanje in zadovoljstvo članov Posojilnice v delo dosedanjih odborov.

Za predsednika upravnega odbora je bil izvoljen Hermann Jäger, za podpredsednika inž. Tomi Ogris, za nadaljnje člane upravnega odbora Drago Pörsch, mag. Martin Urbajs, Michael Schöttl, inž. mag. Gerhard Schellander, Hanzi Ogris ml. in Kristi Lajčahar, namesto umrlega člana Antona Sabotnika pa je bil izvoljen Kristi Tusch.

V nadzorni odbor so bili izvoljeni za predsednika Valentin Kropiunik, za podpredsednika dr. Valentin Kakl, nadaljnji člani pa so Albert Boštjančič, Valentin Pitschek, Thomas Sabotnik, Gregor Reichmann in Stanko Adlašnik.

Po občnem zboru so se udeleženci občnega zbora zadržali ob prigrizku, ki so ga imenitno pripravile uslužbenke Zadruga-Market Škofiče. Tako so v prijetnem vzdušju izrekli še kako pametno zamisel in tudi zapeli marsikatero domačo pesem.

D.P.

Most za varstvo okolja

Preko močvirnatga zemljišča med Suho in Holbičami gradi občina Škofiče lesen most z namenom, da ga premosti in tako ohrani naravno okolje. Sedaj je zgrajenega 70 m, skupno pa bo dolg 120 metrov.

Res lepa poteza škofiške občine, ki je svojo skrb za okolje izkazala že pred leti, ko je odkupila Roprator birt in tako preprečila razne špekulacije z njim.

Zadnje čase pa je slišati glasove, da nameravajo s Suhe po zgoraj omenjenem mostu speljati kolesarsko pot, ki naj bi ob južni obali Habnarjevega jezera vodila v Dobajno in naprej. Uresničitev te namere bi bila vse prej kot pametna in tudi v škodo škofiških naporov za ohranitev naravnega okolja. Lahko si predstavljamo, da bi množičen obisk, predv-

sem kolesarjev, ki bi ob jezeru odlagali svoja kolesa in se kopali, povzročil konec miru ob sedaj še mirni in neokrnjeni naravi tega območja. Toliko v premislek.

Š.L.

Zveza civilnih invalidov v skrbi za prizadete

Zveza civilnih invalidov (Zivilinvalidenverband), ustanovljena leta 1962, se je razvila v pomembno organizacijo za pomoč vsem prizadetim ljudem od rojstva, bolezn, nezgode, starosti...

Zveza ta čas v Avstriji oskrbuje 20.000 članov, samo na Koroškem pa 4000.

S svojimi zahtevami je dosegla tudi pomembne zakonske izboljšave za prizadete:

- zvišane dodatke za prizadete otroke;
- davčne olajšave;
- popuste za potovanja z javnimi prometnimi sredstvi;
- olajšave za gibalno prizadete voznike osebnih vozil;

– zvezno finančno pomoč za nego prizadetih v sedmih stopnjah po 1. 1. 1993;

– ustanovitev nacionalnega fonda za prizadete in drugo.

Ker se mnogi prizadeti v množici zakonov težko znajdejo, jim uradi Zveze civilnih invalidov radi svetujejo. Možnosti je veliko (finančne pomoči za nego, ortopedski pripomočki, ustreznata preureditev stanovanja ali hiše, dodatki za vozila itd), zato naj se prizadeti informirajo pri Österr. Zivilinvalidenverband, Landesgruppe Kärnten, Bahnhofplatz 9/II, 9500 Villach/Beljak, Tel. Nr. 04242/23 2 94.

SLOVENSKI VESTNIK

Nadstrankarski časopis koroških Slovencev

Uredništvo/Redaktion: Tarviser StraÙe 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, Telefon 0463/514300-30, 33 in 40, telefaks 0463/51430071.

Usmerjenost lista/Blattlinie: seštevek mnenj izdajatelja in urednikov s posebnim poudarkom na narodnopolitičnem interesu.

Urednika/Redakteure: Jože Rovšek, Sonja Wakounig.

Izdajatelj in založnik/Herausgeber und Verleger: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem, Tarviser StraÙe 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, telefon 0463/514300, telefaks 0463/51430071.

Tisk/Druck: Založniška in tiskarska družba z o.j. Drava, Tarviser StraÙe 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, telefon 0463/50566, telefaks 0463/51430071.

Oglasi/Anzeigen: Tarviser StraÙe 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, telefon 0463/514300-30, 33 in 40, telefaks 0463/51430071.

Zastopstvo za Slovenijo: ADIT-DZS, Glonarjeva 8, 61000 Ljubljana, Slovenija, telefon 061/329761, telefaks 061/311123.

Letna naročnina: za Avstrijo 370 šil. (za upokojence 280 šil.); za Slovenijo 1500 SIT.

RADIO KOROŠKA

SLOVENSKE ODDAJE

18.10–19.00

Petek, 8. 1. 100-letnica smrti Jožefa Stefana

Sobota, 9. 1. Od pesmi do pesmi – od srca do srca.

Nedelja, 6. 12.

6.30–7.00 Dobro jutro na Koroškem, duhovna misel (p. Ivan Olip)

18.10–18.30 Dogodki in odmevi.

Ponedeljek, 11. 1. Kje so ovire za ureditev dvojezičnih vrtcev?

Torek, 12. 1. Partnerski magazin.

Iz uredništva:

● Prihodnjo številko SV prejmete v četrtek, 14. januarja.

● Do 15. januarja imate čas, da nam pošljete rešitve novoletnih nagradnih križank.

● Vsem, ki ste nam čestitali za praznike, prav lepa hvala!

Nazivi za dobre učitelje

V Sloveniji je bil z novim šolskim letom kot velika novost tudi za evropske razmere uveljavljen pravilnik o napredovanju učiteljev na osnovnih in srednjih šolah v nazive, ki – poenostavljeno povedano – pomeni: za kakovostno delo častni naziv in višjo plačo. Nazivi so trije: po štirih letih počevanja učitelji lahko postane mentor, z devetimi leti svetovalec in s štirinajstimi svetnik. Pri najvišjem nazivu je dodatni pogoj visoka izobrazba, torej končana univerza ali druga stopnja pedagoške fakultete.

Seveda pa zgolj delovna doba ne more biti dovolj. Učitelj se mora odlikovati z uspešnim in kakovostnim delom v razredu, kar pač ni možno brez rednega dodatnega strokovnega izpopolnjevanja, ki se točkjuje za vsak naziv posebej na osnovi posebnih programov. Razpisuje jih ministrstvo za šolstvo, učitelj pa ima vsako šolsko leto pravico do petih dni odsotnosti. Poleg tega mora učitelj svoje delo opravljati z ustreznim pedagoškim poslušom za odnose z učenci, njihovimi starši in v spodbudnem sodelovanju s strokovnimi kolegi v učiteljskem zboru.

Področje potrebnih pogojev, ki jih zadevni pravilnik opredeljuje kot drugo strokovno delo, je najboljše in tovrstno učiteljevo delo razporeja v več sklopov, ki so vredni najmanj eno in največ osem točk. Za naziv mentor jih je treba zbrati 7, za svetovalca 18 in za svetnika 38. In prav to drugo strokovno delo, ki torej poleg pouka zajema vse ostalo vzgojnoizobraževalno prizadevanje učitelja, je tisto, s katerim se učitelj uveljavlja v ožjem (šolskem, občinskem), širšem (krajinski enoti zavoda za šolstvo) in najširšem (republiškem) okolju. Po eno točko mu

npr. prinesejo tri učne delavnice za sodelavce na šoli, priprava kulturne prireditve ali raziskovalnega tabora na šoli, ali prevod strokovnega članka. Dve točki dobi za vodenje učitelja pripravnika do strokovnega (državnega) izpita, za strokovni članek v pedagoškem tisku ali za referat na mednarodnem posvetu. Največ točk prinašajo lastna učila in napisani učbeniki, ustrezno veliko pa tudi najvišji dosežki učencev na tekmovanjih v znanju.

Točkovanje za učitelja opravi ravnatelj, zanj pa predstojnik zavoda za šolstvo. Pomembno je zlasti, da mora učitelj za vsak višji naziv imeti točke tudi iz zahtevnejših točkovanjih sklopov, kar pomeni, da samo število točk še ne zagotavlja najvišjega naziva.

Plače učiteljev v Sloveniji so zaradi vseh mogočih težav, ki nujno spremljajo njeno osamosvojitve, razmeroma nizke, zaradi česar napredovanje v naziv predstavlja tudi dokaj lepo denarno spodbudo, toliko bolj, ker naše šole ne poznajo trinajste in celo štirinajste plače. Po denarni strani je naziv mentor vreden okrog 12%, svetovalec 16 in svetnik že kar 30% osnovne plače.

Pravilnik se uvaja postopno s točkovanjem od letošnjega šolskega leta dalje. V prehodnem obdobju do leta 1997 je možno napredovati z manjšim številom točk za strokovno izobraževanje, takoj pa lahko v naziv mentor napredujejo sicer uspešni učitelji, ki so v lanskem šolskem letu že nabrali 25 delovnih let.

Upajmo, da bo ta pravilnik, ki je sicer močno razburkal šolske zbornice, na sploh deloval spodbudno za še boljšo šolo, ki si jo vsi želimo.

Franček Lasbacher

Prenovljena Kačnikova domačija

Kačnikova domačija pričakuje obiskovalce

V teh dneh so v Zavodnjah pri Velenju končali nekajletno obnovo Kačnikove domačije in jo že tudi pokazali prvim obiskovalcem (etnologom iz slovenskih muzejev in zavodov za varstvo naravne in kulturne dediščine). Tako je končana kar dolgotrajna obnova enega najpomembnejših spomenikov kmečke arhitekture na Slovenskem.

Kačnikova domačija bo namenjena strokovnjakom in tudi študentom različnih smeri

seveda pa tudi obiskovalcem. Seveda bodo dobrodošli tudi pesniki, pisatelji, slikarji itd.. Domačijo si bodo lahko najeli za kakšen teden in v miru ustvarjali, kaj poklepetali in seveda uživali tu, med Zavodnjami in Slemenom nad Soštanjem. Vse na domačiji je prenovljeno in restavrirano in ko danes vstopiš v hišo te pozdravijo kokiši, pa mačke in seveda vonj po dimu, še zlasti pa zadiši po svežem domačem kruhu, ko ga oskrbnica vzame iz krušne peči.

L. Ojsteršek

Pisma bralca:

Slovenski parlament

Edinole slovenski parlament omogoča soodločanje baze, pluralizem in demokratizacijo narodne skupnosti na Koroškem. Samo javno-pravno zastopstvo slovenskega naroda na Koroškem zmere ustaviti asimilacijo in utrditi narodno identiteto.

V času, ko sta se pri koroških Slovencih izoblikovali dve politični predstavništvi, je bila konkurenčnost še dana. Pošteno in tudi nepošteno sta se potegovali za bazo. A tudi takrat je nista povpraševali, v koliko zaupa zastopnikom central. Dobili bi namreč obračun, kakšnega sta zaslužili. A to ni bilo možno. Potem ko sta se centrali utrdili, sta postali sploh samemu sebi namen (podobno „ljudskim demokracijam v propadlih komunističnih državah). Posledice so dandanes očitne: brez pluralistične kontrole se širi oportunizem. Nekaterim predstavnikom / inštitucijam je nemški sodeželan in Slovenec onstran Kara-

vank ljubši kot koroški Slovenec, katerega zastopajo le še na papirju. S tem, da se Slovenca v bazi ne zastopa ustrezno, je asimilacija mdr. tudi strukturalno pogojena.

Kaj bi se spremenilo po uvedbi slovenskega parlamenta? Trenutno obstaja integracija nekaterih predstavnikov v večinske stranke. Po tem pa bi prišlo do integracije baze. Človek na podeželju bi odločal, kateri zastopnik mu ustreza. Kdor pa se ne bi potegoval za interese baze, bo dobil obračun pri naslednjih volitvah. Namesto koordinacijskih odborov med centralama bi koordinacija med zastopniki in zastopanimi. S slovenskim parlamentom ne bodo prikrajšani integracija v večinske stranke in interkulturni odnosi do nemško govorečih. Razlika bo le v tem, da izvoljeni zastopnik uživa zaupanje baze in iz te legitimnosti vodi pogovore in oblikuje interkulturne odnose v imenu koroških Slovencev. V tem primeru zastopnik ni več lutka zunajnarodnih interesov.

Nerazumljivo mi je, da ZSO in njene včlanjene organizacije odklanjajo slovenski parlament. Pri številnih občnih zboreh ZSO in SPZ sta organizaciji vedno poudarjali nadstrankarstvo, da lahko brez ideološke ožine zastopata narodne interese. V slovenskem parlamentu jih lahko zastopajo legitimno in v poglobljeni obliki. Prav tako je nerazumljivo, da parlament odklanjajo izbrani slovenski socialdemokratski zastopniki. Prav delavski razred – zastopan v socialdemokratski stranki – je imel največjo korist, ko je bila uvedena splošna volilna pravica. S pomočjo volitev so prišli do oblasti in do izboljšanja delavskih pogojev. Tudi slovenski socialdemokrati naj bi v slovenskem parlamentu dokazovali svojo moč ali nemoč.

Predsednik ZSO dr. Marjan Sturm uporablja v božični številki Slovenskega vestnika etnično homogenizacijo, etnično polarizacijo in nacionalistične ekscese na vzhodu in jugovzhodu za indirektni dokaz proti slovenskemu parlamentu. Vzrok za nacionalistične izgrede v nekdanjih komunističnih državah ni postopna demokratizacija teh družb, temveč desetletna diktatura ene stranke, ki je onemogočila pluralistično družbo. S tem pa je preprečila konkurenčnost strank, delitev oblasti, pluralistično kontrolo in vzgojo državljanov k samostojnemu soodločanju in k pravilnemu reševanju konfliktov v okviru demokratičnih pravil.

Tudi koroškega Slovenca v Celovcu ne imejte za neumnega, ki ni zmožen vzeti usode v svoje roke. Ne želi si več varuštva central, temveč soodločanje o svoji usodi, narodnostni politiki!

Dr. Peter Fantur, Ledince

Kotmara vas: višji prispevki

Redni proračun 1993 za občino Kotmara vas znaša v dohodkih in izdatkih 25.328.000 šil, izredno pa zaenkrat 500.000 šilingov (nakup nove računalniške naprave). Občino Kotmara vas čakajo v naslednjih letih večja bremena (gradnja otroškega vrtca in seveda tudi vzdrževanje, popravila in asfaltiranje cest in poti, kanalizacija). Upati je, da bo za vse načrte mogoče najti tudi potrebna denarna sredstva in podpore.

Važna točka seje v ponedeljek, 28. decembra 1992, je bilo poročilo nadzornega odbora: zaradi pobud urada za nadzor občin je bilo to poročilo (o dveh sejah nadzornega odbora) precej obširno. Občinski delavec stane na uro 220 šil. (doslej 230), stroj pa kot doslej 440. Izposojnina za priklopnik stane dnevno 100 šil., za napravo za cepljenje drv 100 (mala) oz. 200 (velika), za škarje za strižanje živine 100 in za brizgalno za beljenje tudi 100 šil. Voda se bo podražila na 11.55 šil. za kubni meter (doslej 9,35; za kmete s 7 na 8,65 priključek na občinski vodovod na 22.464 za 100 m² (doslej 15.140; odslej bo prispevke treba letno prilagajati po inflacijski stopnji). Tudi kanalarina bo stala 11.55 šil za kubik (doslej 9,35). Podražil se bo odvoz smeti (vreča za 60 litrov s 35 na 49, kanta 120 l z 61 na 85, kanta 240 l s 102 na 143, kanta 1100 l s 416 na 582). Priključek na kanalizacijo bo znotraj istega odseka stal enako.

Za načrtovanje otroškega vrtca je predvidenih 500.000 šilingov. Pri kotmirski Raiki ima občina kredit na tekoči račun v višini 500.000 šil. po 9,25 odstotka obresti. Nadalje je občinski odbor sklenil nastavitveni načrt za leto 1993, uredil personalno zadevo in odobril prenamembe.

Ob koncu seje je župan Hugo Götzhaber prebral predlog odbora za kmetijstvo, naj občina pri načrtovanju otroškega vrtca poskrbi za možnost kurjave na leberje (sekance) – s to kurjavo bi mogli ogrevati več stavb.

Božičnica je bila pri Prusniku v Šentkandolfu.

Zahvala Caritas

V preteklem letu so mnogi s svojimi darovi v denarju in blagu, s sodelovanjem in aktivno dobrotljivostjo pomagali Caritasu blažiti mnogotere stiske ljudi. Koroški Caritas izreka vsem darovalcem prisrčen boglonaž.

Veliko sreče in veselja v novem letu želi

dr. Viktor Omelko,
direktor Caritas

Kaj je novega pri SAK?

V zimskem času nogometiši v glavnem opravljajo lahke treninge, da ne izgubijo kondicije, in sodelovanje na različnih turnirjih v malem nogometu v dvorani. Tudi nekateri igralci SAK so se udeležili turnirja v Šentvidu in Wolfsbergu. To je zanje ugodna možnost, da ohranijo spretnost v igri z žogo. Poleg teh turnirjev trenutno teče zimski prestopni rok

(do 30. januarja), v katerem imajo klubi možnost, da pridobijo še kakega igralca. Vendar se tokrat na prestopnem področju ne dogaja kaj bistvenega. Klubi koroške lige so se v glavnem že sprijaznili s tem, da nimajo več možnosti za osvojitve naslova prvaka, zato tudi nočejo investirati v nakup novih igralcev. SAK skuša pridobiti od nogometnega kluba Pliberk Christiana Wöblbla, ki je v sezonah 86/87 in 87/88 že igral za SAK in nato prestopil k Pliberku. Z Wöblblom se funkcionarji SAK že dalj časa pogovarjajo, s pliberškim klubom pa se bodo v prihodnjih dneh.

Dolgoletni sekcijski vodja Albin Waldhauser je zaradi poklicne preobremenjenosti za pol leta oddal funkcijo, njegovega naslednika pa bo SAK določil ob koncu januarja.

Slovensko športno društvo „Obir“ prireja v nedeljo, 10. jan. t. l.

Sankarsko tekmo za Pokal Obir

Tekmovanje bo potekalo po Mozganovi cesti v Lepeni. Izdaja startnih števil do 11.30 pri Raztočniku. Start ob 12. uri.

Tenis v invalidskih vozičkih

V Beljaških toplicah bo letos od 23. do 19. avgusta svetovno moštveno prvenstvo tenisačev v invalidskih vozičkih. Tovrstno tekmovanje bo v Avstriji organizirano prvič, sicer pa bo že sedmo po vrsti. Invalidi se bodo pomerili v okviru tekmovanja za svetovni pokal v tej teniški panogi. Predstavitelj tega invalidskega športa pa bo v petek, 15. januarja v Celovcu v okviru sejma Paracelsus.

Odlični Andreas Goldberger

Mladi avstrijski skakalec je bil na novoletni skakalni turneji iz tekme v tekmo boljši. Na ključni tekmi pa je „eksploziral“. Z dvema izenačenima skokoma je postal zmagovalca dneva in skupni zmagovalca novoletne turneje. Premagal je tudi znamenitega

Japonca Kasaia, ki je v prvi seriji skočil daleč preko kritične točke skakalnice v Bisc hofshofnu in pristal pri 127,5 metrov. Opazni na turneji so bili tudi slovenski skakalci, ki so se kar štirikrat uvrstili med prvo desetorico, Franci Petek pa je na zadnji tekmi osvojil deveto mesto.

Slovenska športna zveza vabi v zimskih počitnicah na

Smučarski tečaj v Aprici

V zimskošportnem centru v severni Italiji (Lombardija).

Trajal bo od nedelje, 14., do sobote, 20. februarja 1993.

Udeleženci bodo bivali v hotelu Ginepro, v neposredni bližini vlečnic in vzpenjač. Rezerviranih je 40 mest.

Odhod iz Celovca bo 14. 2. ob 8. uri izpred Zvezne gimnazije za Slovence, povratek pa 20. 2. do 18. ure.

Cene: (5 polnih penzionov, 1 polovični penzion, 5-dnevna vozovnica – za otroke ni popusta, prevoz z avtobusom, šola smučanja ali snowboardinga – deske da na voljo firma Elan na Brnci)

odrasli – 4.700 šil.;

otroci do 12 let – 4.600 šil.;

otroci do 6 let – 4.100 šil.

V dopoldanskih urah se bodo tečajniki lahko udeležili izletov, pouka smučanja ali snowboardinga pod strokovnim vodstvom prof. Antona Malleja, Kristijana Zeichna, Richarda Kunčiča in Danila Prušnika.

Prijave z naplačilom 1.000 šil sprejema Posojilnica-Bank Celovec, Bahnhofstraße 1, konto št. 1-03.029.113. Prijave bodo upošteevane po vrstnem redu.

Smučanje – Zlata lisica

V sredo se je na Mariborskem Pohorju končalo dvodnevno tekmovanje v svetovnem pokalu in za Zlato lisico. Na odlično pripravljeni progi je v terek v veleslalomski konkurenci zmagala Francozinja Carol Merle, druga je bila Avstrijka Anita Wachter in tretja Švicarka Vreni Schneider. Relativno velik uspeh je dosegla tudi slovenka Špela Pretnar, ki je z visoko startno številko 48 dosegla odlično 14. mesto.

V slalomu je suvereno osvojila svojo 20. zmago Švicarka Vreni Schneider, druga je bila Novozelandska Cobergerjeva, tretja pa Italijanka Compangoni. Avstrijskim smučarkam ni šlo najbolje (najboljša Salvenmoserjeva na 6. mestu), za kar so komentatorji brž namigovali na morebitno krivdo slovenskega trenerja Filipa Gartnerja. Urška Hrovat je po odličnem osmem mestu v prvi vožnji v drugi izpadla.

Smučarski skoki

ŠK Zahomec

Zahomski skakalci so se na zadnjih tekmovanjih v starem letu dobro odrezali.

V Vrbi je zmagovalca dneva postal mladinec Thomas Kuglitsch, nadalje pa so v svojih skupinah zmagali še Robert

Moser, Florian Riefenthaler in Franci Wiegele.

Tudi pri otrocih in šolarjih so varovanci trenerja Franca Wiegeleta med najboljšimi. Pri najmlajših (otroci II) je bil uspešen Hanzi Millonig, pri šolarjih II pa je F. Riefenthaler zasedel 2. mesto.

ZA NAŠE PLANINCE

Tri planinske obletnice

Slovenski planinci na Koroškem letos praznujemo kar tri planinske jubileje – 100-letnico osrednjega Slovenskega planinskega društva v Ljubljani, 40-letnico obnovljenega društvenega delovanja na Koroškem in 25-letnico postavitve planinske postojanke Koče nad Arihovo pečjo na Bleščeči. Pri obeh omenjenih koroških društvenih obletnicah gre predvsem za tesno planinsko sorodstveno slavje. Sorodstveno zato, ker je naše planinsko društvo v Celovcu potomec nekdanje ziljske in koroške podružnice (ustanovljeni leta 1900 oziroma 1907) pred 100 leti ustanovljenega Slovenskega planinskega društva v Ljubljani.

Prva svetovna vojna je prekinila delovanje obeh podružnic SPD, kate-

rima je vsa leta obstoja načeloval deželni, nato pa državni poslanec Franc Grafenauer. V plebiscitnem času so za kratek čas delovale še tri podružnice SPD s sedeži v Pliberku, Velikovcu in Borovljah, potem pa je organizirano planinstvo na Koroškem zamrlo. Šele leta 1947, po drugi svetovni vojni, ko je bila ustanovljena Slovenska fizikturna zveza, sedaj Slovenska športna zveza, so naši planinci spet organizirano nastopili kot planinska sekcija, ki jo je vodil Lubo Urbajs. Šest let pozneje, leta 1953, pa je bilo na pobudo treh takrat najbolj navdušenih planincev – Frančka Rehsmana, Staneta Šelandra in Luba Urbajsa – leta 1900 započeto društveno delovanje spet obnovljeno, tokrat z imenom Slovensko planinsko društvo Celovec/

Slowenischer Alpenverein Klagenfurt. Na ustanovnem oz. obnovitvenem občnem zboru 11. januarja pred 40 leti je bil izvoljen sledeči upravni odbor: Lubo Urbajs (predsednik), Tonči Miklavčič (podpredsednik), Danilo Kupper (tajnik), Franci Brežjak (blagajnik) Kristi Lajčahar, Andrej Jelenik, Feliks Smolnik, Stanko Šelander in Tinca Lapuš, sedaj Inzko. V nadzornem odboru pa so bili Franci Zwitter (predsednik), Micka Košat, sedaj Miškulnik, in Lojz Galob.

V teh 40 letih obnovljenega planinskega društva, ki pa je dejansko staro že 93 let (eno najstarejših društev na Koroškem), smo doživeli lepe – postavili smo planinsko postojanko Kočo nad Arihovo pečjo na Bleščeči – in tudi nepri-

jetne čase, ko smo se morali boriti za njeno ohranitev, ker so nam jo hoteli vzeti. No, letos ta kočja obhaja 25-letnico obstoja. Torej spet povod, da jo bo treba na kak način urediti še bolj privlačno in v ponos številnim obiskovalcem.

In še k 100-letnici osrednjega Slovenskega planinskega društva, ustanovljenega 27. februarja leta 1893. Duhovnik Janko Mlakar, ki se je ukvarjal z zgodovino tega društva, je v zvezi z ustanovitvijo društva zapisal, da ni bilo ustanovljeno zgolj iz navdušenja za planine, marveč v prvi vrsti kot obramba proti nemškemu valu, ki je grozil slovenski zemlji. Ta značaj ima naše planinsko društvo v neki meri še danes, saj še vedno ponemčujejo naša domača imena sedaj predvsem ustanove, ki se ukvarjajo s tujskim prometom.

Š.L.

Slovenski športnik leta je strelec Rajmond Debevec

Ob zaključku leta so športni novinarji izbrali najboljšega športnika Slovenije. Prvo mesto je osvojil strelec Rajmond Debevec, ki je bil ob zaključku leta 1991 razglašen za najboljšega strelca sveta. Debevec je nosil

slovensko zastavo na čelu tekmovalcev na letošnjih olimpijskih igrah v Barceloni, kjer pa mu je medalja zaradi prevelike odgovornosti spodletela, v finalu za svetovni pokal pa je le spet blestel.